

Svarthjärup

Svarthjärup har delvis sitt ursprung i de ”ängar, tomter och trädgårdar som finnas uti och vid Lund som står under kunglig Maj:ts disposition”.

År 1405 - 1497

Skåne tillhör Danmark.

Området benämndes 1405 som några ängar eller gårde kallade Swarta Hiederop. Några år senare, 1415, betraktades området som öde och kallades Swarthöthorp för att 1497 kallas Sortte Hiederop enge och Swort Hieroppe marck.

År 1658

Skåne blir svenskt och ortsnamnet försvenskas. Norra Hierup Jordh, Stora Hierup Jord.

Kort efter att Skåne blev svenskt kom kung Karl X Gustav på besök till Lund och träffade bland annat biskop Winstrup. Kungen uppmanade biskopen att upprätta en plan för att inrätta ett universitet i Lund.

År 1666

Och 1666 grundades ett universitet med fyra fakulteter; teologisk, juridisk, medicinsk och filosofisk.

År 1675

Det fanns dock många danskar som anser att det var en dålig överenskommelse att låta Skåne bli svenskt.

Danmark går till förnyat anfall mot Skåne och år 1676 står slaget vid Lund som svenskarna vinner och danskarna drar sig i ordnad reträtt till Helsingborg och Landskrona. Det dröjer till 1710-talet innan all dansk trupp lämnar Skåne.

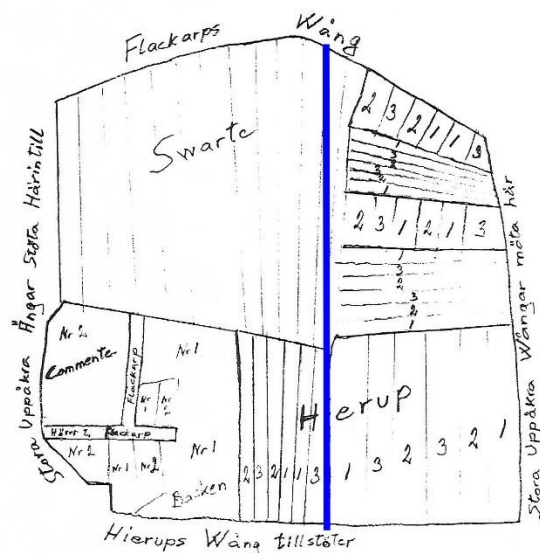
År 1681

Genom resolution den 3 augusti 1681 donerade Kung Karl XI marken Svarte Hjerups äng och Kommenderjorden i Svarte Hjerup till Akademien. Intäkterna från det som odlas på markerna skall bidra till universitetets finansiering.

År 1763

En karta har upprättats över Akademiens mark. Den blå linjen markerar på ett ungefär var järnvägen finns idag. Vid södra gränsen finns idag den nordligaste delen av Jakriborg:

Till de fyra tidigare institutionerna har kommit en femte; ekonomi.

I Beskifningen nedan anges fördelningen av tegarna och vem som representerar de olika tegarna.

”Åkerjorden består af Stenblandad Lermylla. Den brukas årligen och nyttjas allenast till hafre utsäde”.

1 tunnland = 4 937 m²

1 kappland = 1/32 tunnland = 154 m²

Beskifning		Svarte Hierupp		
Nr		Tunnl	Kapl	Lass
1	Thermed äro Herr Revisions Sekreterare Nehrman's andelar utmärckte och utgiöra i Åkerjord tillsammans och i Ångsmarck tillsammans	17. 25.	5 30	12 31/32
2	Utvisar Herr Professor Nelanders andelar som utgiöra i Åker tillsammans och i Ång tillsammans	17. 25.	12 22.	12 15/16
3	Utvisar Herr Professor Burmaisters andelar som utgiöra i Åker tillsammans och i Ång tillsammans	15. 27.	9 25.	13 57/64
Summa af Svarte Hierup		129.	13.	
Commente Backen				
1	Utvisar Herr Professor Roséns andelar som innehåller i Åker och uti Ång tillsammans	7. 13.	25. 14.	6 23/32
2	Utvisar Herr Professor Harmens andelar som utgiöra i Åker tillsammans och i Ång tillsammans	6. 15.	31. 14.	7 23/32

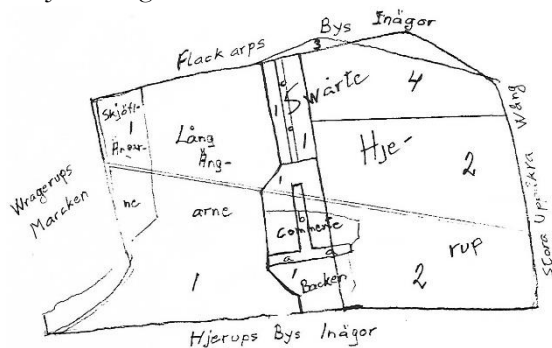
Lass, storleken på ett sådant varierar och är här uppskattat till att 1 tunnland ger 0,5 lass havre.

Det finns liknande uppställningar av hur marken fördelas till varje karta. I det följande visas endast kartorna.

År 1787

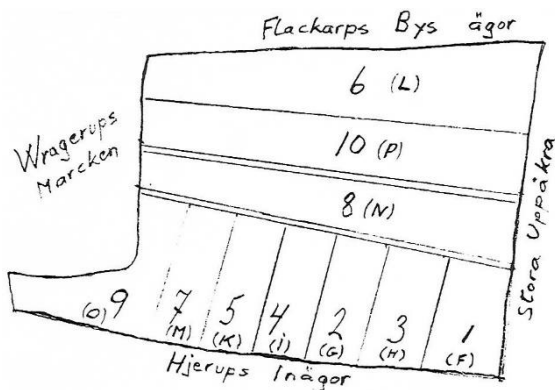
Sedan århundraden tillbaka låg en bys stugor och gårdar tillsammans mitt i byn. Det innebar också att gårdarnas tegar låg utspridda i byn. Exempelvis fanns i Hyllieby i Limhamn 2 508 tegar som fördelats mellan 33 bönder. Staten ansåg att detta var ett ineffektivt sätt att bruka jorden. Därför genomfördes reformen Storskifte år 1749. Det innebar att tegarna skulle samlas med målsättningen att ingen bonde skulle ha mer än fyra tegar.

Nu genomförs Storskifte och en ny karta ritas. Områdets östligaste gräns går ungefär där järnvägen finns idag. I söder är gränsen ungefär där Jakriborg finns.

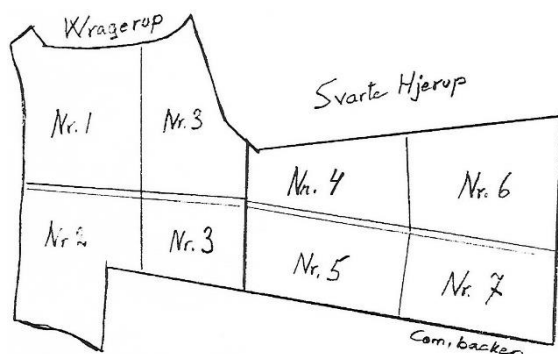
År 1790

Hur marken skall fördelas är en ständigt pågående diskussion. En sådan diskussion slutade i att en ny karta ritades.

År 1807

Kungl Majestät beslutar att universitetsjorden skall utarrenderas till högstbjudande på 30 år.

Universitetet skall ombesörja en offentlig aktion och inför den ritas en ny karta.

År 1808

Aktionen genomförs. Lotterna 4 – 7 på kartan från 1807 avser Hjerup och varje lott har en areal om 44 tunnland och 29 ½ kappeland. Arrendet avser perioden 14 mars 1809 – 14 mars 1839. Arrendet skulle utgöras av spannmål i antal tunnor, hälften råg och hälften korn.

Svarte Hjerup Lott 4 arrenderades av Gårdsmännen Peter Andersson, Bengt Hermansson och Jöns Persson som i arrende skulle betala 20 tunnor

Svarte Hjerup Lott 5 arrenderades av Kronobefallningsman E C Sandberg som i arrende skulle betala 23 tunnor

Svarte Hjerup Lott 6 arrenderades av Gårdsmännen Johan Hansson och Lars Hansson som i arrende skulle betala 23 tunnor

Svarte Hjerup Lott 7 arrenderades av Kronobefallningsman E C Sandberg som i arrende skulle betala 32 ½ tunnor

Under avtalad arrendeperiod skedde ett antal överlåtelser. Oftast var den barn som tog över. För lott 6 blev det så att Johan och Lars Hansson överlät arrendet till sin dräng Åke Persson.

Åke Persson överlät arrendet till borgaren Lars Jönsson. Och när han dog överläts det till drängen Lars Månsson som gift sig med änkan.

År 1838

En ny arrendeauktion genomförs för perioden 14 mars 1839 – 14 mars 1869. Arealen för de fyra lotterna är oförändrad. Arrendet betalas med tunnor spannmål; hälften råg och hälften korn.

Svarte Hjerup Lott 4 arrenderades av arrendatorerna Märten Hansson, Måns Bengtsson och Nils Olsson som i arrende skulle betala 20 tunnor

Svarte Hjerup Lott 5 arrenderades av Kronobefallningsman E C Sandberg som i arrende skulle betala 23 tunnor

Svarte Hjerup Lott 6 arrenderades av Gårdsmännen Johan Hansson och Lars Hansson som i arrende skulle betala 23 tunnor

Svarte Hjerup Lott 7 arrenderades av Kronobefallningsman E C Sandberg som i arrende skulle betala 32 ½ tunnor.

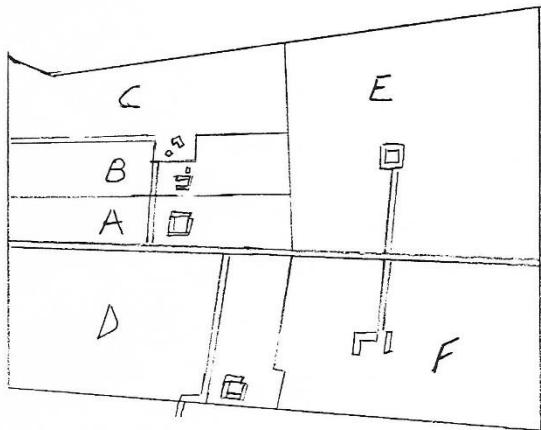
Vi gör en jämförelse mellan kostnaden för arrendet 1808 och 1838.

För Lott 4 år 1808 motsvarade arrendet 29 hl spannmål. År 1838 motsvarade arrendet för samma lott 62 hl.

Fremsta förklaringen är ökat utbyte.

År 1866

En ny karta som ger den bild vi känner igen från nuvarande kartor. Eftersom gårdarna är inritade kan konstateras att de byggdes före år 1866.

År 1899

Perioden för arrendet ändrades från 30 år till 20 år

År 1910–1915

På den Häradsökonomiska kartan skrivs ortsnamnet som Svarthjerup

År 1959

Perioden för arrendet ändrades från 20 år till 10 år

År 1967

På den Ekonomiska kartan skrivs ortsnamnet nu med ä det vill säga Svarthjärup.

På ett flygfoto från år 1975 har ritats in hur gränserna för Svarthjärup har varit från början av 1800-talet

Med samma flygfoto som grund anges hur gränserna blev efter en justering år 2021. Inom rutan finns gården Hjärup nr 6 och den tillhör fortfarande Hjärup.

Referenser:

Per Persson Svarthjärup

Karin Hellmer: Lunds universitets

jordegendomar

Lantmäteriet: Flygfoto och ortsnamn

Lars Fridh 20230323

Svarte Hjerup 1:1 Arrendatorer

Arrende- period	<u>Lott A, B o C</u> (Lott 4 1809)	<u>Lott D</u> (Lott 5 1809)	<u>Lott E</u> (Lott 6 1809)	<u>Lott F</u> (Lott 7 1809) Tidigare Comente- backen
1806-1809	Delar av hemmandet utarrenderade till Márten Olsson och Olof Andersson			
1809-1839	Peter Andersson, Bengt Hermansson och Jöns Persson Peter Bengtsson 1812 (JP:s del) Måns Bengtsson 1825 (BH:s del) Márten Hansson 1829 (PA:s del) Nils Olsson 1834 (PB:s del)	E.C. Sandberg Peter Bager 1821 Christian Öberg 1822 Lars Nilsson 1825	Johan Hansson och Lars Hansson Åke Persson 1812 Lars Jönsson 1815 Måns Svensson 1834	E.C. Sandberg Peter Bager 1821 Christian Öberg 1822 Lars Nilsson 1825
1839-1869	Måns Bengtsson, Márten Hansson och Nils Olsson Nils Andersson 1854 (MB:s del)	Lars Nilsson Nils Larsson 1855	Måns Svensson Sven Larsson 1844 Anders Nilsson 1862	Lars Wilh. Ahnfelt Nils Svensson 1856
1869-1899	Lott A: Nils Olsson Lott B o C: Nils Andersson Lott A: Nils Nilsson 1872 Lars Nielsen 1876 Hans Persson 1877 Hans Andersson 1880 (ny auktion) Lott B o C: Bengt Hansson 1880	Nils Larsson Hans Andersson 1881 Göran Andersson 1886 Hans Andersson 1895 Sven Andersson 1896	Anders Nilsson Nils Larsson 1873 Lars Svensson 1881	Nils Larsson Hans Andersson 1881 Göran Andersson 1886 Hans Andersson 1895 Sven Andersson 1896
1899-1919	Lott A: Hans Andersson Lott B och C: Bengt Hansson Lott A: Karl Jönsson 1909 Lott B och C: Nils Bengtsson 1914	Sven Andersson	Lars Svensson And Andersson 1903	Sven Andersson
1919-1939	Lott A: Karl Jönsson Lott B o C: Nils Bengtsson Lott A: Oscar Larsson 1936	Sven Andersson Oscar Persson 1927	Anders Andersson Emil Jeppsson 1919 Ola Persson 1920 Tilda Persson 1931	Sven Andersson Oscar Persson 1927
1939-1959	Nils Bengtsson Stig E Persson 1947	Oscar Persson	Nils Persson	Oscar Persson
1959-1969	Stig E Persson	Oscar Persson Bernt Persson 1962	Nils Persson	Oscar Persson Bernt Persson 1962
1969-1979	Stig E Persson	Bernt Persson	Nils Persson	Bernt Persson
1979-1989	Stig E o Ulla Persson	Bernt o Elna Persson	Nils Persson Bernt o Elna Persson 1982	Bernt o Elna Persson
1989-1999	Stig E o Ulla Persson (endast jorden)	Bernt o Elna Persson	Bernt o Elna Persson	Bernt o Elna Persson
1999-	Per o Pia Persson	Per o Pia Persson	Per o Pia Persson	Per o Pia Persson